

Sygn. akt I KK 22/22

## POSTANOWIENIE

Dnia 9 marca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Eugeniusz Wildowicz

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.  
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 9 marca 2022 r.  
sprawy **R. O.**  
w postępowaniu lustracyjnym  
z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę  
od orzeczenia Sądu Apelacyjnego w (...)  
z dnia 17 czerwca 2021 r., sygn. akt II AKa (...),  
utrzymującego w mocy orzeczenie Sądu Okręgowego w Z.  
z dnia 16 grudnia 2020 r., sygn. akt II K (...),

### **p o s t a n o w i ł**

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną,**
- 2. obciążyć lustrowanego kosztami postępowania kasacyjnego.**

### UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Z., orzeczeniem z dnia 15 grudnia 2020 r., sygn. akt II K (...), na podstawie art. 21a ust. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 roku o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów, tekst jedn. Dz. U. z 2020 roku, poz. 2141 (dalej zwanej ustawą lustracyjną) stwierdził, że R. O. w dniu 23 marca 2017 r. złożył niezgodne z prawdą oświadczenie lustracyjne, o którym mowa w art. 7 ust. 1 i 2 powołanej ustawy.

Na podstawie art. 21a ust. 2a i b ustawy lustracyjnej orzekł wobec R. O. utratę prawa wybieralności w wyborach do Sejmu, Senatu i Parlamentu Europejskiego oraz w wyborach powszechnych organu i członka organu jednostki samorządu terytorialnego oraz organu jednostki pomocniczej jednostki samorządu terytorialnego, której obowiązek utworzenia wynika z ustawy, na okres 3 lat oraz zakaz pełnienia funkcji publicznych, o których mowa w art. 4 pkt 2-57 i 61 przywołanej ustawy, na okres 3 lat.

Obrońca R. O. złożył apelację od powyższego orzeczenia, zaskarżając je w całości i zarzucając:

1. obrazę przepisów postępowania:

- art. 7 k.p.k., co miało wpływ na treść orzeczenia i naruszenie przez Sąd swobodnej, kontrolowanej oceny całokształtu zgromadzonych w sprawie dowodów, poprzez poczynienie nieprawidłowego ustalenia, że R. O. świadomie, tajnie, rzeczywiście prowadził współpracę z organami bezpieczeństwa państwa, podczas gdy:

a) Sąd Okręgowy, w zw. z art. 5 § 2 k.p.k., nie wyjaśnił wątpliwości z najistotniejszego wg. niego dowodu, tj. dokumentu „zobowiązania”, w którym w pierwszej jego części jest mowa jedynie o „udzielaniu pomocy”, a nie współpracy, nadto braku ustalenia, że lustrowany zobowiązywał się przekazywać informacje pisemnie oraz podpisywać je pseudonimem, a przecież brak jest takich dokumentów w zgromadzonym materiale;

b) Sąd Okręgowy, w zw. z art. 5 § 2 k.p.k., nie wyjaśnił wątpliwości co do fotografii osoby agenta o pseudonimie „A.”; wg. uzasadnienia orzeczenia ocena dowodów pkt. 6 - zeznania M. Z. - sugeruje, że ta fotografia dotyczy kogoś innego, że poprzednia musiała się odkleić; a przecież w postępowaniu przed prokuratorem okazywano świadkom teczkę „A.” i przede wszystkim świadek Z. nie rozpoznał na rozprawie lustrowanego, a w swoich zeznaniach opisał osobę ze zdjęcia;

c) Sąd Okręgowy nie dokonał konkretnych ustaleń co do informacji, które lustrowany miał przekazywać organom bezpieczeństwa, szczególnie że uznał, iż brak jest dowodów, aby ten swoimi informacjami wyrządził rzeczywistą krzywdę osobom inwigilowanym,

d) żaden ze świadków nie opisał w zeznaniach żadnej konkretnej informacji, którą miałby przekazać agent o pseudonimie A., żaden z nich, dopóki nie zobaczył teczki nie kojarzył ani R. O. ani agenta o pseudonimie A., świadek M. wykluczył aby kiedykolwiek spotkał taką osobę, podobnie świadek W., który nigdy przed rozprawą nie widział R. O.;

e) dokumenty zawarte w teczkach IPN nie są wiarygodne, zawierają treści natury ogólnej, informacje powszechnie znane, które mogły pochodzić od innych agentów czy osób, nadto rzeczony dokumenty zostały zakwestionowane przez lustrowanego w piśmie z dnia 20.12.2019 r. oraz przez fakt wielokrotnie składanego oświadczenia, że ten nigdy nie współpracował z organami bezpieczeństwa.

2. obrazy prawa materialnego - tj. art. 3 a ust. 1 ustawy lustracyjnej przez jego niewłaściwe zastosowanie, pomimo niepoczynienia ustaleń, jakie konkretnie istotne informacje miał przekazywać „A.”.

Podnosząc powyższe, Autor apelacji wniósł o:

1. dokonanie zmiany zaskarżonego orzeczenia, poprzez stwierdzenie, że R. O. złożył zgodne z prawdą oświadczenie lustracyjne z dnia 23 marca 2017 r., o którym mowa w art. 7 ust. 1 i 2 ustawy lustracyjnej;

2. uchylenie orzeczenia w pkt II, III, V;

3. ewentualnie uchylenie orzeczenia do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu;

4. przeprowadzenie dowodu z 2 dokumentów poświadczenia bezpieczeństwa na okoliczność rękojmi lustrowanego w zakresie zachowania tajemnicy informacji niejawnych – wg. jego wiedzy nie uzyskałby tego poświadczenia, gdyby urząd posiadał jakąkolwiek wiedzę w zakresie jego współpracy z organami bezpieczeństwa;

5. cofnięcie wyznaczonego z urzędu pełnomocnika, wobec ustanowienia przez lustrowanego pełnomocnika z wyboru.

Sąd Apelacyjny w (...), orzeczeniem z dnia 17 czerwca 2021 r., sygn. akt II AKa (...), utrzymał w mocy zaskarżonego orzeczenie.

Obrońca lustrowanego wniósł kasację od rozstrzygnięcia Sądu Apelacyjnego, zaskarżając je w całości i zarzucając:

1. rażąco i mającą wpływ na treść orzeczenia obrazę przepisów postępowania, tj. art. 7 k.p.k., poprzez naruszenie przez Sąd swobodnej, kontrolowanej oceny całokształtu zgromadzonych w sprawie dowodów, poczynienie błędnego ustalenia stanu faktycznego, że R. O. świadomie, tajnie, rzeczywiście prowadził współpracę z organami bezpieczeństwa państwa, podczas gdy brak jest na to dowodów; jakiegokolwiek dokumentu pochodzącego od „A.” świadczącego o realizowaniu współpracy; fotografia agenta „A.” znajdująca się w aktach postępowania nie przedstawia osoby R. O., co na rozprawie apelacyjnej potwierdził prokurator występująca w sprawie; a przecież świadek Zaworski opisywał osobę ze zdjęcia i nie potrafił zeznać o jakiegokolwiek informacji, którą miał uzyskać od agenta A.; żaden z pozostałych świadków nie potwierdził by znał R. O., by ten był agentem „A.” i udzielał konkretnych informacji dotyczących jego współpracy, z kolei wszystkie zawarte w teczkach dokumenty zostały przez lustrowanego zakwestionowane;
2. rażąco i mającą wpływ na treść orzeczenia obrazę przepisów prawa materialnego, tj. art. 3a ust. 1 ustawy lustracyjnej przez jego niewłaściwe zastosowanie, pomimo niepoczynienia ustalenia, jakie konkretnie istotne informacje i na czyją realną szkodę lub krzywdę miał przekazywać R. O.;
3. rażąco niesprawiedliwość orzeczenia, wobec braku bezpośrednich dowodów współpracy, ustalenia przez Sąd, że informacje od agenta „A.” nie doprowadziły do czyjejkolwiek szkody czy krzywdy, zaś lustrowany nie uzyskał z tego tytułu żadnej korzyści ani przywileju.

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenie Sądu odwoławczego oraz utrzymanego nim w mocy orzeczenia Sądu I instancji oraz stwierdzenie, że R. O. dnia 23 marca 2017 r. złożył zgodne z prawdą oświadczenie lustracyjne, o którym mowa w art. 7 ust. 1 i 2 ustawy lustracyjnej.

W pisemnej odpowiedzi na wniesioną kasację prokurator Oddziałowego Biura Lustracyjnego w S. wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej

### **Sąd Najwyższy zważył, co następuje.**

Kasacja jest oczywiście bezzasadna, stąd jej rozpoznanie i oddalenie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

Zarzut naruszenia przez Sąd Apelacyjny w (...) art. 7 k.p.k. należy uznać za bezzasadny w związku z faktem, że Sąd ten utrzymał zaskarżone orzeczenie w

mocy, nie przeprowadzając postępowania dowodowego. Tymczasem skuteczne podniesienie pod adresem sądu odwoławczego zarzutu naruszenia art. 7 k.p.k. możliwe jest tylko wówczas, gdy sąd ten poczynił własne ustalenia faktyczne, odmienne od tych, które stanowiły podstawę orzeczenia sądu I instancji lub też nowe ustalenia faktyczne, na podstawie przeprowadzonych przez siebie dowodów, naruszając przy tym określoną w powołanej normie zasadę swobodnej oceny dowodów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 2021 r., IV KK 202/21).

Niezależnie od powyższych uwag należy uznać, że poczyniona przez Sąd I instancji, a zaaprobowana w instancji odwoławczej, ocena zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego mieści się w granicach swobodnej oceny dowodów i podlega ochronie art. 7 k.p.k. Istnieją bowiem niepodważalne dowody podjęcia i dalszego prowadzenia przez R. O. pod pseudonimem „A.” współpracy z organami zwiadu Wojsk Ochrony Pogranicza (dalej WOP) – jak choćby złożone przez lustrowanego pisemne oświadczenie z dnia 23 czerwca 1987 r.

Drugi z zarzutów kasacyjnych - dotyczący rażącej obrazu art. 3a ust. 1 ustawy lustracyjnej - jest wiernym powtórzeniem zarzutu podniesionego w apelacji. Wskazane w nim okoliczności poddane zostały najpierw wszechstronnej analizie przez Sąd I instancji, a następnie zweryfikowane podczas prawidłowo przeprowadzonej kontroli instancyjnej. Należy zauważyć, że argumentacja skarżącego (nieujawnienie, jakie konkretnie istotne informacje i na czyją szkodę przekazywał lustrowany) nie ma wpływu na ocenę spełnienia przez lustrowanego przesłanek świadomej i tajnej współpracy, której definicję zawiera przedmiotowy przepis. Współpracą, w rozumieniu art. 3a ust. 1 ustawy lustracyjnej, jest świadoma i tajna współpraca z ogniwami operacyjnymi lub śledczymi organów bezpieczeństwa państwa w charakterze tajnego informatora lub pomocnika przy operacyjnym zdobywaniu informacji. W świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego – w postaci dokumentów oraz depozycji świadków, świadczących o podjęciu przez lustrowanego tajnej współpracy ze zwiadem WOP i wielokrotnych spotkaniach z funkcjonariuszem organów bezpieczeństwa, podczas których przekazywał on informacje dotyczące funkcjonowania i zachowań (także korupcyjnych) celników, ale też ruchu transgranicznego osób związanych z

opozycją czy przewożenia do kraju dewiz i wartościowych przedmiotów, działania R. O. wypełniały dyspozycję tego przepisu, a więc nie doszło do naruszenia prawa materialnego na skutej błędnej subsumpcji.

Na uwzględnienie nie zasługuje także trzeci zarzut kasacji, w którym skarżący podnosi „rażącą niesprawiedliwość orzeczenia”. Ponieważ Autor kasacji nie podał na jakiej podstawie prawnej stawia ten zarzut, nie sposób się do niego odnieść merytorycznie, tym bardziej mając na uwadze, że w postępowaniu kasacyjnym niemożliwe jest kwestionowanie ustaleń faktycznych. Podnoszone w uzasadnieniu kasacji argumenty w postaci braku szkody rozumianej jako krzywda konkretnych osób oraz brak jakichkolwiek korzyści czy przywilejów wynikających ze współpracy po stronie lustrowanego, jako nienależące do przesłanek tajnej współpracy, nie mogły spowodować oczekiwanego orzeczenia w przedmiocie prawdziwości oświadczenia lustracyjnego, zostały jednak wzięte pod uwagę przy wymiarze obligatoryjnych zakazów określonych w art. 21a ust. 2a oraz ust. 2b ustawy lustracyjnej, które orzeczono w rozmiarze minimalnym. Subiektywnie przekonanie lustrowanego o nieszkodliwym charakterze przekazywanych przez niego w ramach zawartej z organami bezpieczeństwa współpracy informacji i związane z tym poczucie niesprawiedliwości orzeczenia lustracyjnego nie wystarczają do podważenia jego słuszności.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy zważył jak na wstępie, o kosztach postępowania orzekając zgodnie z art. 19 ustawy lustracyjnej w zw. z art. 637a k.p.k. w zw. z art. 636 § 1 k.p.k.